



Analýza publicistického pořadu Bez obalu
září – říjen 2005



Období: září – říjen 2005

Pro: ČT – Výzkum programu a auditoria

Realizace:
InnoVatio/ Media Tenor
Marek Síbrt
U Tiskárny 9
702 00 Ostrava
Tel/fax: 596 116 468
Stav: 28.11.2005

1

Metodologický úvod

2

Bez obalu: září – říjen 2005

3

Slovníček pojmů

Všeobecný metodologický úvod

Obsahová analýza médií je systematickým shrnutím obsahu a formy zpravodajství a publicistiky. Příspěvky jsou kódovány podle předem dané metodiky kontrolovatelným způsobem, využíván je speciálně upravený software. V případě publicistiky byl speciálním týmem vyvinut a testován původní metodický nástroj, umožňující aplikaci principů obsahové analýzy na kvalitativně i formálně svébytný prostor publicistiky. Metodika je popsána v tzv. kódovací knize a je navržena tak, aby bylo možné příspěvky analyzovat nezaujatě, bez ohledu na osobnostní a vzdělanostní profil analytika (zajištění intersubjektivit). Noví členové analytického týmu absolvují dlouhodobé intenzivní školení, práce na projektu je synchronizována pravidelnými školícími semináři všech členů týmu, což zajišťuje 90-95% shodu dat.

Společnost InnoVatio je prostřednictvím svých analytiků ochotna kdykoli zodpovědět případné metodologické dotazy týkající se této analýzy.

Základní informace o metodologii jsou názorně představeny ve Slovníčku pojmů, v důležitých případech jsou přiřazeny jako komentáře přímo k jednotlivým grafům analýzy.

2

Bez obalu: září – říjen 2005

Kritéria analýzy

Základní zjištění

Variabilita; tematická agenda

Transparentnost

Srozumitelnost/správnost

Kvalitativní standardy, podle kterých InnoVatio posuzuje kvalitu televizní publicistiky

Variabilita

**Tematická/názorová
variabilita/pluralita**

Variabilita původců

Variabilita subjektů

Srozumitelnost

Faktická - instrumentální

**Zpracování podporující
srozumitelnost prezentovaného
obsahu kauzy**

Transparentnost

**Označení zdrojů, jejichž informací
redakce využívá**

Objektivita

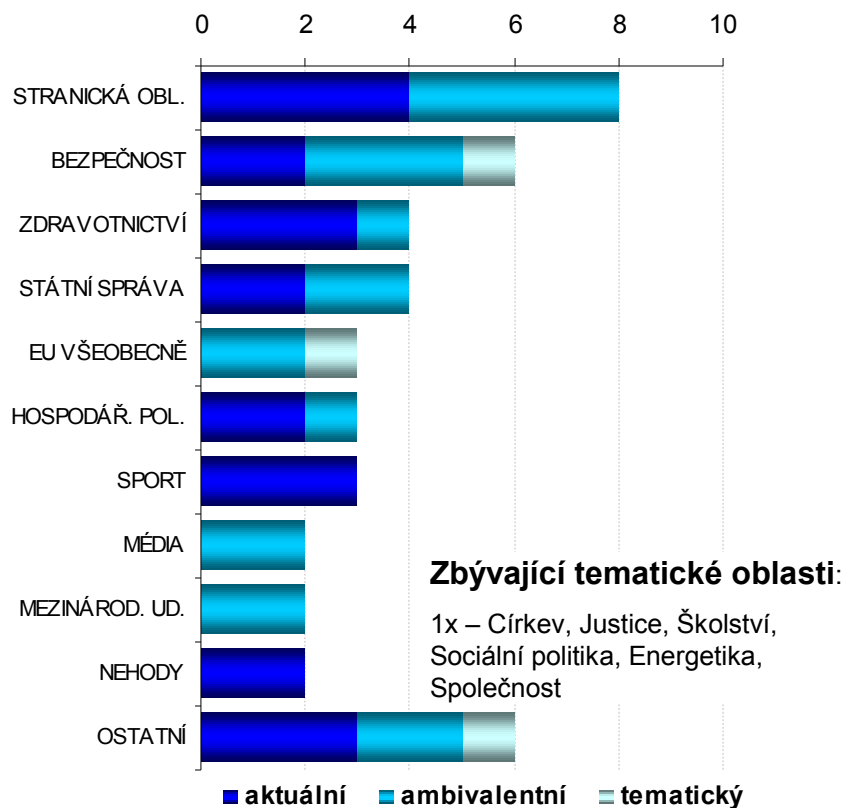
**Prostor pro hlavní subjekty
Hodnocení hlavních subjektů redakcí
Volba třetích stran
Volba výrazových prostředků**

Základní zjištění

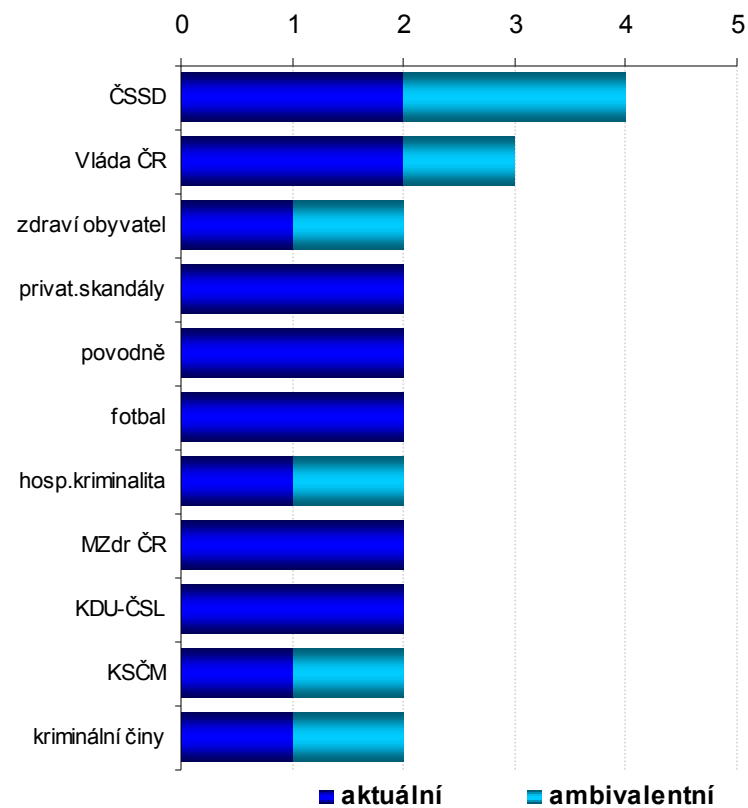
- Dění v ČSSD (změna na postu předsedy, nominace volebních lídrů) a ve Vládě ČR (výměna ministra zdravotnictví) personifikované nejčastěji v osobě J. Paroubka byly nejfrekventovanějšími tématy relace Bez obalu.
- 52% ze všech příspěvků mělo charakter reportáže. Zpráv uvedených v rychlém přehledu událostí prezentovali tvůrci relativně obdobné množství jako nekomentovaných animovaných karikatur a vtipů.
- Důraz kladený na reflexi aktuálního veřejného dění byl svébytným rysem pořadu Bez obalu (49% příspěvků). Naopak pouze 7% reportáží mělo tematický charakter.
- Volební lídr ČSSD J. Paroubek a odcházející předseda této strany S. Gross byli nejčastěji prezentovanými subjekty reportáží. Tvůrci relace se se silným akcentem zaměřili na komentování událostí okolo uprchlých podnikatelů R. Krejčíře a V. Koženého.
- Ve sledovaném období komentovalo v pořadu Bez obalu prezentované dění 53 zástupců třetích stran. Nejčastěji se k uváděným kauzám vyjadřoval M. Komárek (MF Dnes) a A. Mitrofanov (Právo).
- A. Babiš, Policie ČR a Z. Doležel byli ve všech případech prezentace hodnoceni reportérem negativně. V případě J. Paroubka mělo 50% reportáží ze strany autorů negativní vyznění. Pozitivně byla hodnocena pouze A. Merkelová.
- Míra přesnosti v práci s externími zdroji informací zůstala v meziměsíčním srovnání, i přes mírné říjnové zlepšení, obdobná (60, resp. 63%). 4x uvedl reportér nedostatečně konkrétně zdroj svého tvrzení.
- Nejčastější chybou tvůrců byly nedostatky v relevanci mluvčích a nevyváženost jejich prezentace.

Děni v ČSSD (změna na postu předsedy, nominace volebních lídrů) a ve Vládě ČR (výměna ministra zdravotnictví) personifikované nejčastěji v osobě J. Paroubka byly nejčastějšími tématy relace Bez obalu

Tematická agenda Bez obalu – kategorie



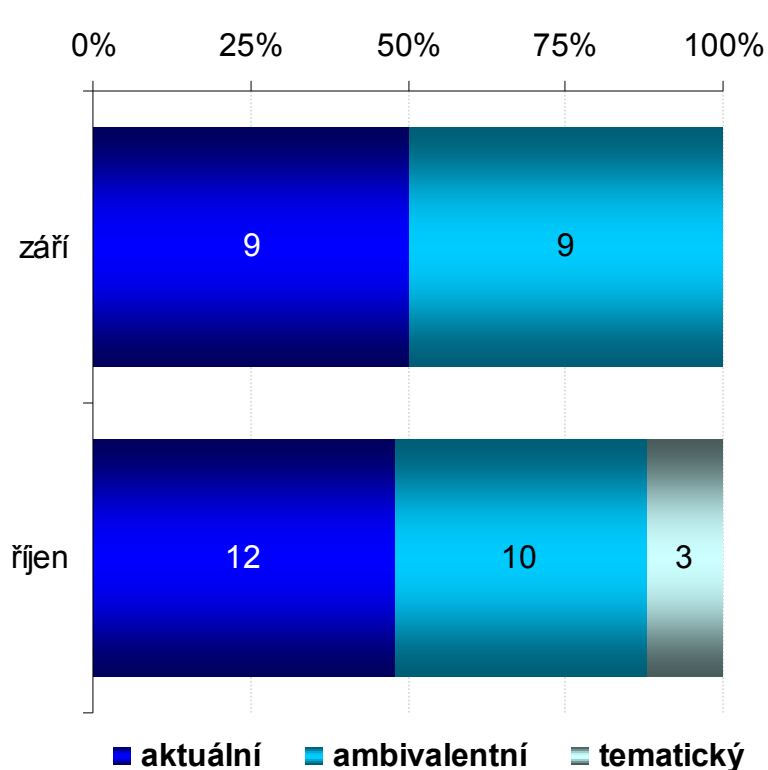
Tematická agenda Bez obalu – tematické aspekty



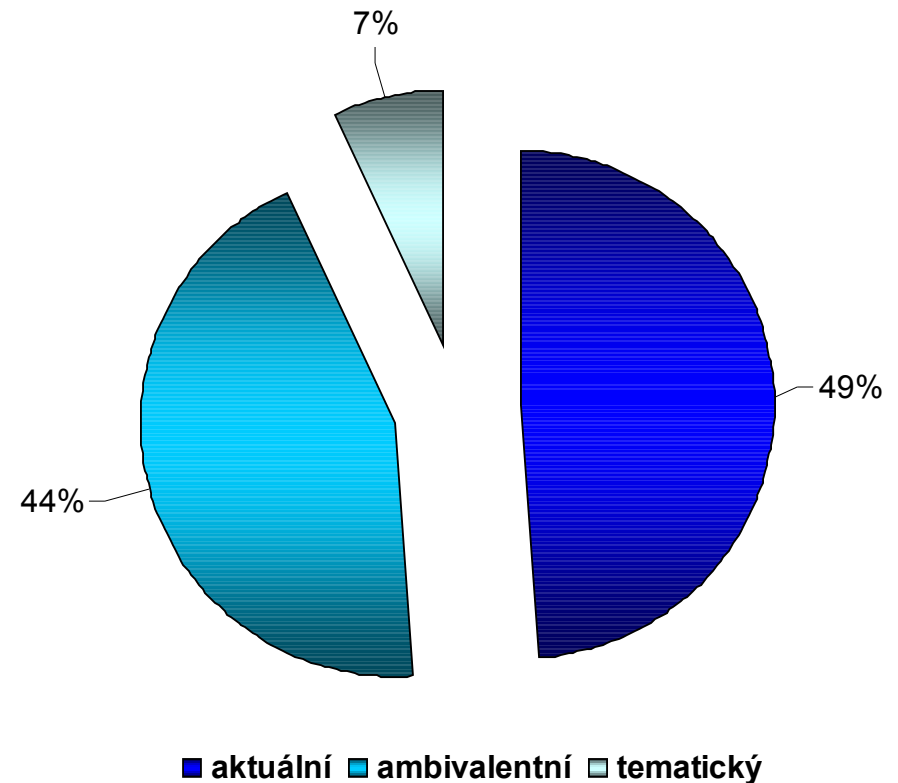
Báze: 43 reportáží; Média: Bez obalu; Období: 09 - 10/2005

Důraz kladený na reflexi aktuálního veřejného dění byl svébytným rysem pořadu Bez obalu (49% příspěvků). Naopak pouze 7% reportáží mělo tematický charakter

Aktuálnost reportáží – meziměsíční srovnání



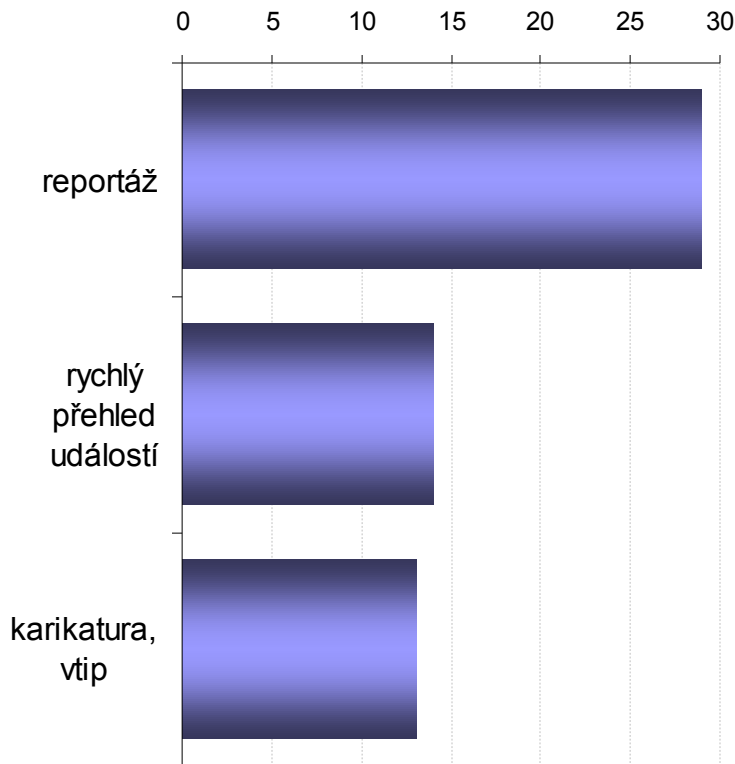
Aktuálnost reportáží – relativní podíl



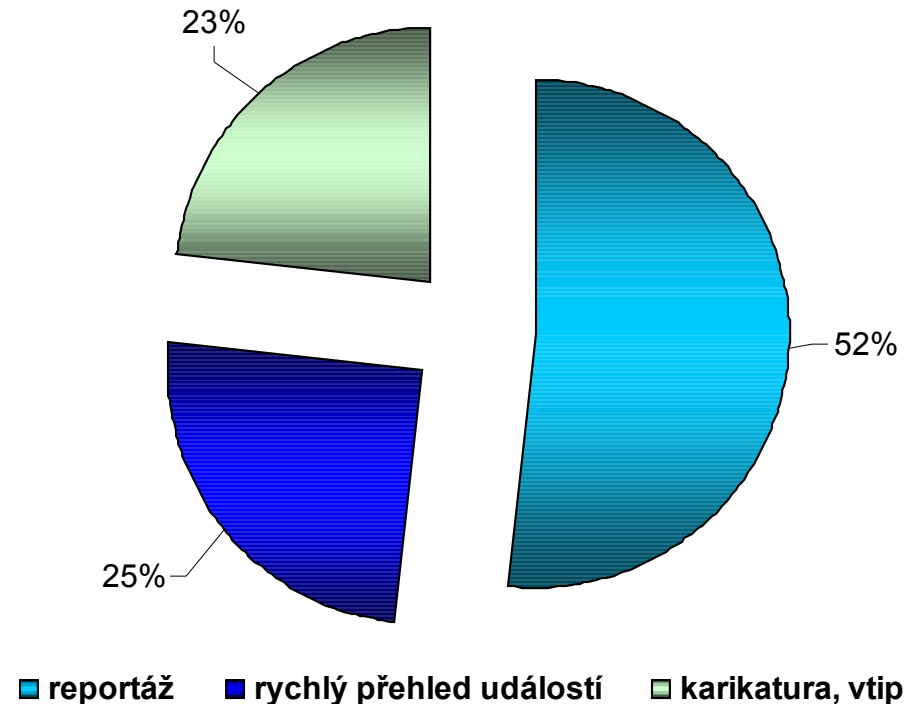
Báze: 43 příspěvků; Média: Bez obalu; Období: 09 - 10/2005

52% ze všech příspěvků mělo charakter reportáže. Zpráv uvedených v rychlém přehledu událostí prezentovali tvůrci relativně obdobné množství jako nekomentovaných animovaných karikatur a vtipů

Struktura příspěvků – srovnání formy



Struktura příspěvků – relativně



Báze: 56 příspěvků; Média: Bez obalu; Období: 09 - 10/2005

Tematická struktura pořadu Bez obalu

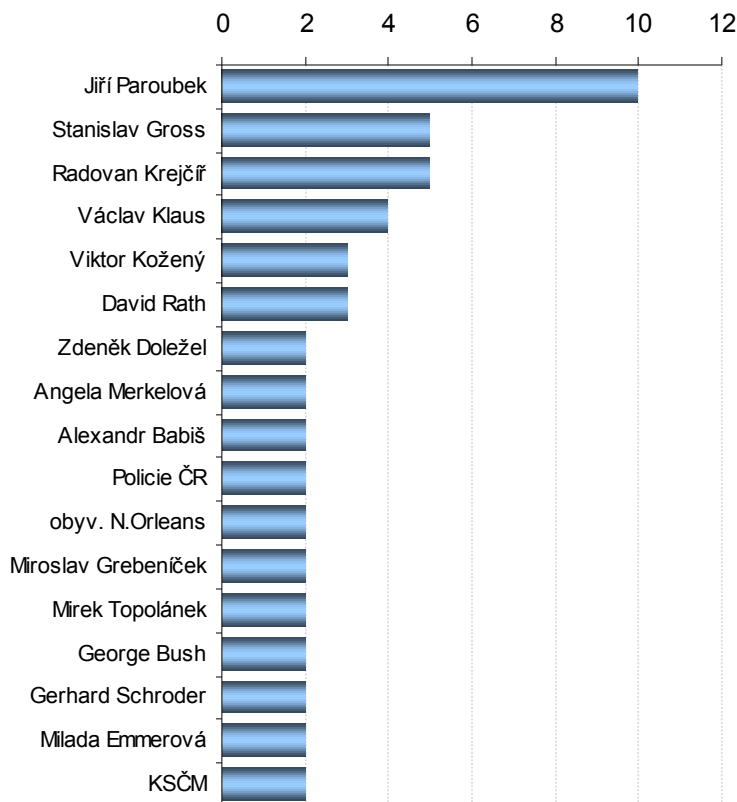
Datum	Kategorie	Téma
4.9.2005	HOSPODÁŘ. POL.	Možná korupce při privatizaci Unipetrolu
4.9.2005	STÁTNÍ SPRÁVA	Hodnocení činnosti premiéra Jiřího Paroubka
4.9.2005	NEHODY	Hurikán Katrina zasáhl pobřeží USA
4.9.2005	ŠKOLSTVÍ, VĚDA	Zahájení školního roku a aktivity politiků, které s tím souvisely
11.9.2005	HOSPODÁŘ. POL.	Podezření z korupce při privatizaci Unipetrolu
11.9.2005	NEHODY	Likvidace následků hurikánu Katrina a negativní společenské jevy, které s sebou katastrofa přinesla
11.9.2005	ENERGETIKA	Příčiny prudkého nárůstu cen ropy v České republice po úderu hurikánu Katrina
11.9.2005	SOCIÁLNÍ P.	Odchod P. Buzkové a K. Dostálové z politiky. Činnost M. Emmerové v čele resortu zdravotnictví
18.9.2005	BEZPEČNOST	Útěk Radovana Krejčíře na Seychely
18.9.2005	STRANICKÁ OBL.	Výměna na postu předsedy KSČM. M. Grebeníčka střídá pragmatik V. Filip
18.9.2005	MÉDIA	Fenomén reality show v českých privátních televizích
18.9.2005	STRANICKÁ OBL.	František Straka se stal novým lídrem KDU-ČSL v Karlovarském kraji
18.9.2005	STRANICKÁ OBL.	Výzva J. Palase k odstoupení S.Grosse z čela ČSSD
18.9.2005	MEZINÁROD. UD.	Konání Summitu OSN v New Yorku
25.9.2005	BEZPEČNOST	Život uprchlého Radovana Krejčíře na Seychelech
25.9.2005	STRANICKÁ OBL.	Výsledky parlamentních voleb v Německu a jejich přesah do české politiky
25.9.2005	SPOLEČNOST	Smrt pronásledovatele nacistických pohlavářů Simona Wiesenthala
25.9.2005	STRANICKÁ OBL.	Odchod M. Grebeníček a S. Grosse z čela svých politických stran
2.10.2005	STRANICKÁ OBL.	Výměna na postu předsedy ČSSD na ústředním sjezdu strany a pozice J. Paroubka jako lídra ve straně
2.10.2005	STRANICKÁ OBL.	Odchod Stanislava Grosse z politiky
2.10.2005	SPORT	Vyloučení K. Poborského z kádru fotbalové Sparty a špatná forma letenského týmu
2.10.2005	JUSTICE	Spor ministra P. Němce a nejvyšší státní zástupkyně M. Benešové a výměna na tomto postu
2.10.2005	HOSPODÁŘ. POL.	Plánovaná investice firmy Hyundai v České republice

Tematická struktura pořadu Bez obalu

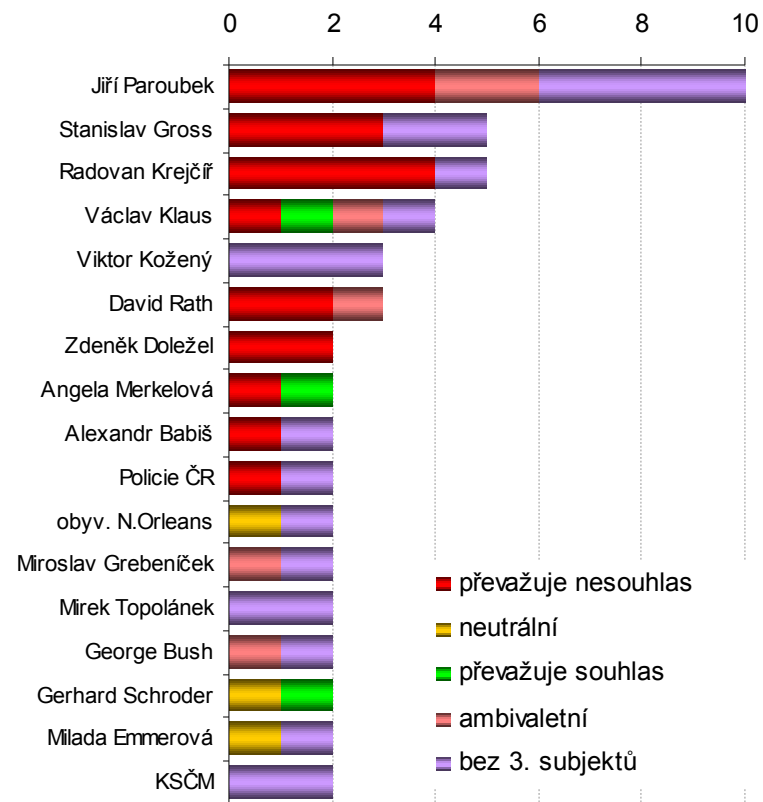
Datum	Kategorie	Téma
9.10.2005	SPORT	Nejisté pokračování fotbalové kariéry Pavla Nedvěda v reprezentaci České republiky
9.10.2005	ZDRAVOTNICTVÍ	Úvahy o jmenování D. Ratha ministrem zdravotnictví a jeho názory na toto téma
9.10.2005	EU VŠEOBECNĚ	Zahájení přístupových dohod o vstupu do EU s Tureckem
9.10.2005	BEZPEČNOST	Vydání V. Koženého americké justici. Pobyť R. Krejčíře na Seychelech
9.10.2005	STRANICKÁ OBL.	Návrh zákona některých senátorů na zákaz komunistické strany
16.10.2005	STÁTNÍ SPRÁVA	Činnost premiéra Paroubka (výměna ministryně zdravotnictví, personální politika, zákoník práce)
16.10.2005	MEZINÁROD. UD.	Nová německá kancléřka Angela Merkelová a její vztah k České republice
16.10.2005	BEZPEČNOST	Vydání V. Koženého z Baham justici USA
16.10.2005	ZDRAVOTNICTVÍ	Riziko ptačí chřipky v EU, reakce příslušných úřadů a výnosy farmaceutických firem z prodeje očkovacích látek
16.10.2005	BEZPEČNOST	Vydání Vladimíra Železného Evropským parlamentem ke stíhání českým úřadům
23.10.2005	STÁTNÍ SPRÁVA	Personální politika J. Paroubka při hledání lídrů na kandidátku ČSSD a ministrů do vlády
23.10.2005	BEZPEČNOST	Míra korupce v České republice a nelichotivé pořadí země v žebříčku společnosti Transparency International
23.10.2005	ZDRAVOTNICTVÍ	Míra nebezpečí rozšíření ptačí chřipky a její možné dopady
23.10.2005	EU VŠEOBECNĚ	Adekvátnost vyvěšení vlajky Evropské unie na Pražském hradě
23.10.2005	SPORT	Volba nového předsedy ČMFS
30.10.2005	ZDRAVOTNICTVÍ	Spor V. Klause, J. Paroubka a D. Ratha o jeho jmenování ministrem zdravotnictví
30.10.2005	CÍRKEV	Majetkový spor státu a církve o vlastnictví katedrály sv. Víta
30.10.2005	MÉDIA	Vztah premiéra Jiřího Paroubka k médiím
30.10.2005	EU VŠEOBECNĚ	Ekonomické klady a zápory členství ČR a EU
30.10.2005	STÁTNÍ SPRÁVA	Volba nového vedení NKÚ a vztahy mezi ČSSD a KSČM

Volební lídr ČSSD J. Paroubek a odcházející předseda strany S. Gross byli nejčastěji prezentovanými subjekty reportáží. Tvůrci relace se zaměřili na komentování událostí okolo uprchlých podnikatelů R. Krejčíře a V. Koženého

Hlavní subjekty příspěvků



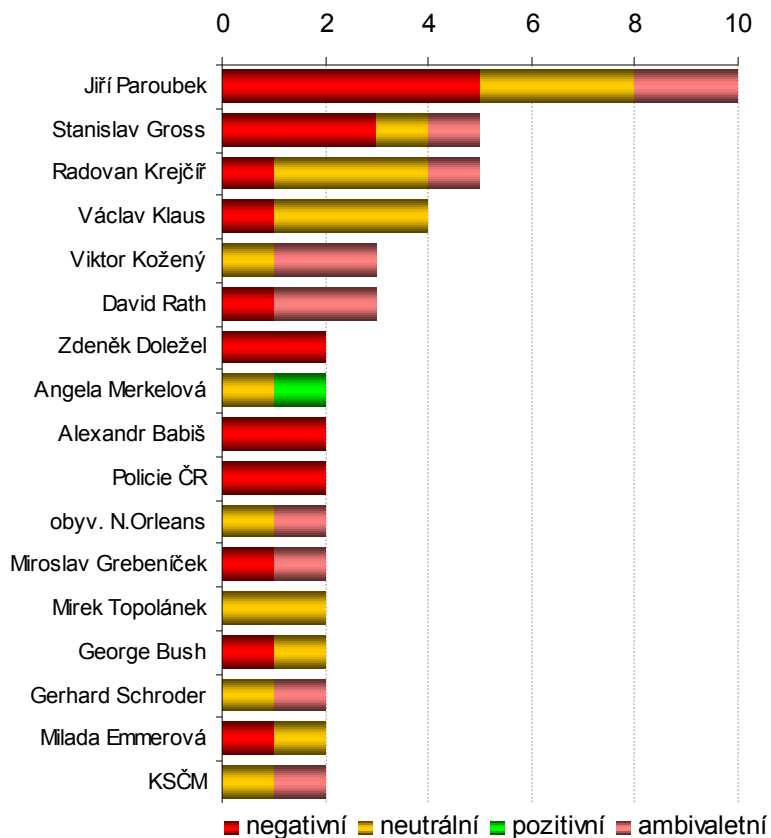
Hodnocení hlavních subjektů třetími stranami



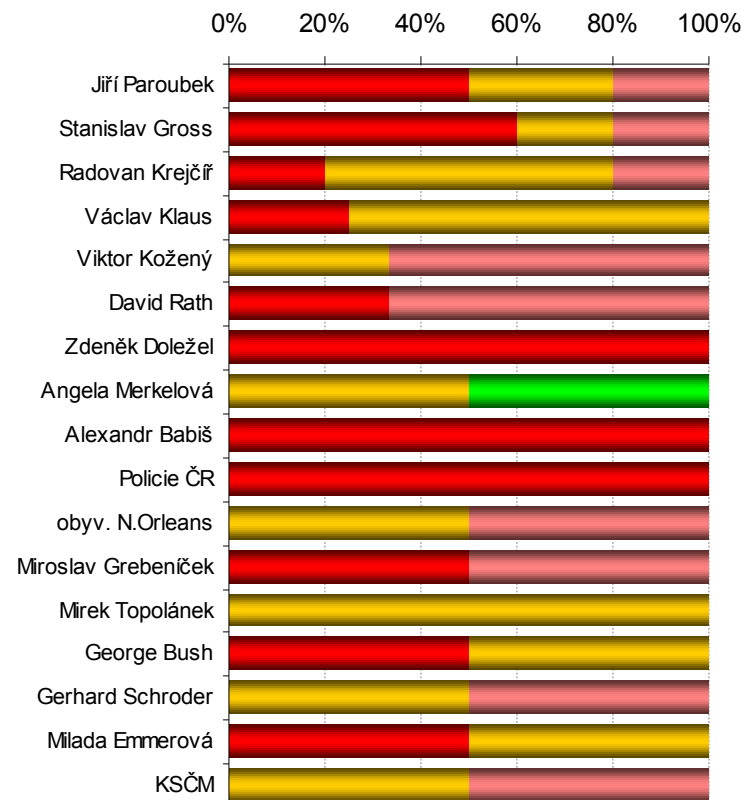
Báze: 69 hlavních subjektů; Média: Bez obalu; Období: 09 - 10/2005

A. Babiš, Policie ČR a Z. Doležel byli ve všech případech prezentace hodnoceni reportérem negativně. V případě J. Paroubka mělo 50% reportáží ze strany autorů negativní vyznění. Pozitivně byla hodnocena pouze A. Merkelová

Stanovisko redakce k subjektům - absolutně



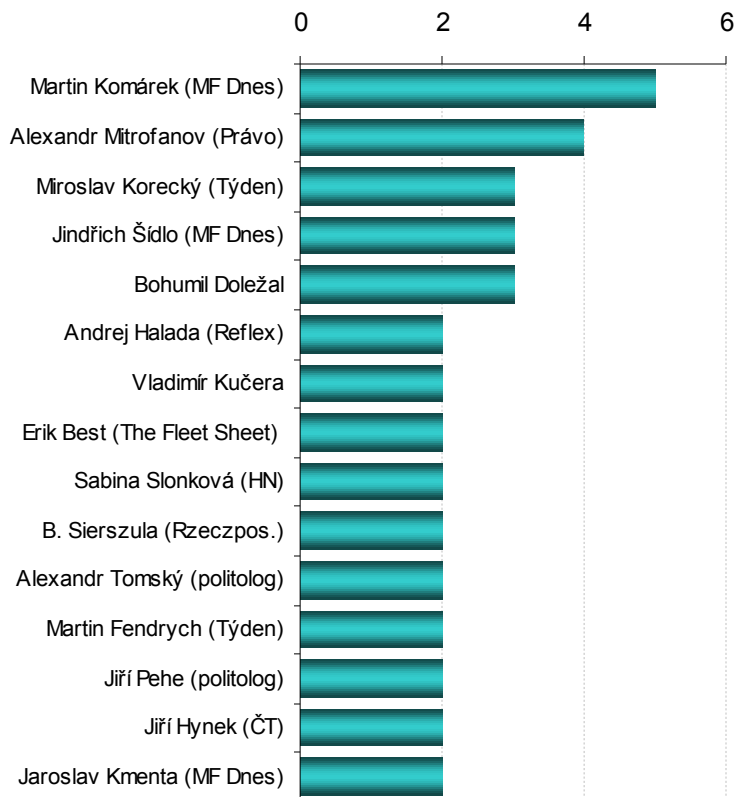
Stanovisko redakce k subjektům - relativně



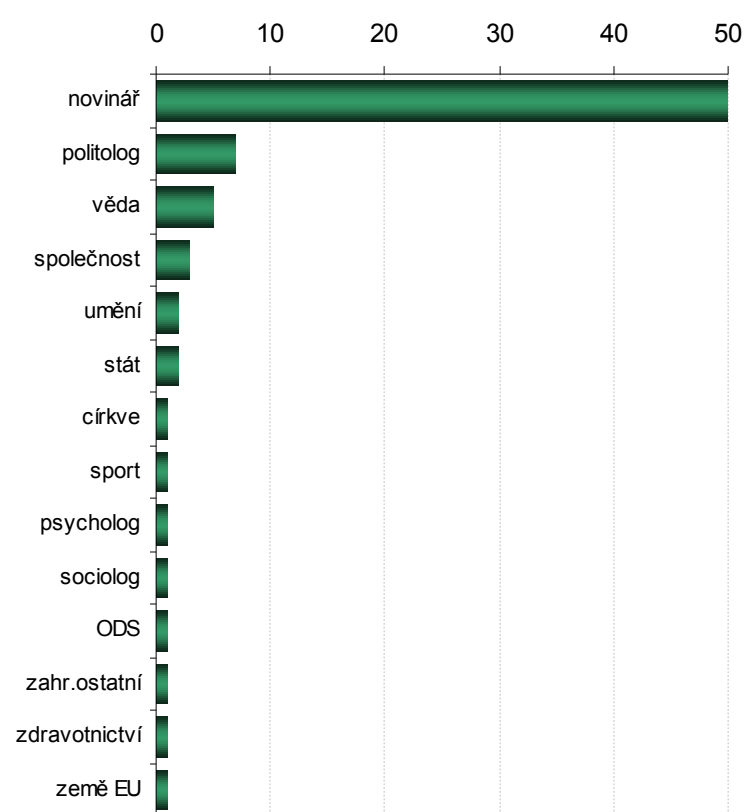
Báze: 69 hlavních subjektů; Média: Bez obalu; Období: 09 - 10/2005

Ve sledovaném období komentovalo v pořadu Bez obalu prezentované dění 53 zástupců třetích stran. Nejčastěji se k uváděným kauzám vyjadřoval M. Komárek (MF Dnes) a A. Mitrofanov (Právo)

Frekvence zastoupení třetích stran – jednotliví zástupci



Frekvence zastoupení třetích stran – kategorie



Báze: 53 zástupců třetích stran; Média: Bez obalu; Období: 09 - 10/2005

Jmenný seznam nezúčastněných komentátorů

Datum	Komentátor	Příslušnost
4.9.2005	Martin Komárek	MF Dnes
4.9.2005	Alexandr Mitrofanov	Právo
4.9.2005	Miroslav Korecký	Týden
4.9.2005	Bohumil Doležal	politolog
4.9.2005	Erik Best	The Fleet Sheet
4.9.2005	B. Sierszula	Rzeczpospolita
4.9.2005	Janek Kroupa	TV NOVA
4.9.2005	Jan Pretel	hydrometeorolog
11.9.2005	Erik Best	The Fleet Sheet
11.9.2005	B. Sierszula	Rzeczpospolita
11.9.2005	Alexandr Tomský	politolog
11.9.2005	Jaroslav Spurný	Respekt
11.9.2005	Jaroslav Sýkora	sociolog
11.9.2005	Martin Danemark	Hosp. noviny
11.9.2005	Jan Macháček	Hosp. noviny
11.9.2005	Pavel Kohout	analytik PPF
11.9.2005	Pavel Páral	Euro
11.9.2005	Radovan Slánský	TV NOVA
11.9.2005	Štěpán Vymětal	MV ČR
11.9.2005	Vlatimil Tlustý	ODS

Datum	Komentátor	Příslušnost
18.9.2005	Jindřich Šídlo	MF Dnes
18.9.2005	Andrej Halada	Reflex
18.9.2005	Vladimír Kučera	komentátor
18.9.2005	Sabina Slonková	Hosp. noviny
18.9.2005	Jiří Pehe	politolog
18.9.2005	Jiří Hynek	ČT
18.9.2005	Jeroným Klimeš	psycholog
18.9.2005	Tomáš Baldýnský	filmový kritik
25.9.2005	Martin Komárek	MF Dnes
25.9.2005	Bohumil Doležal	politolog
25.9.2005	Jiří Hynek	ČT
25.9.2005	Jan Wiener	veterán RAF
25.9.2005	Stanislav Motl	TV NOVA
25.9.2005	Tomáš Jelínek	Žid.obec pražská
25.9.2005	Eva Pospíšilová	Blesk
25.9.2005	Wiliem Buchert	MF Dnes

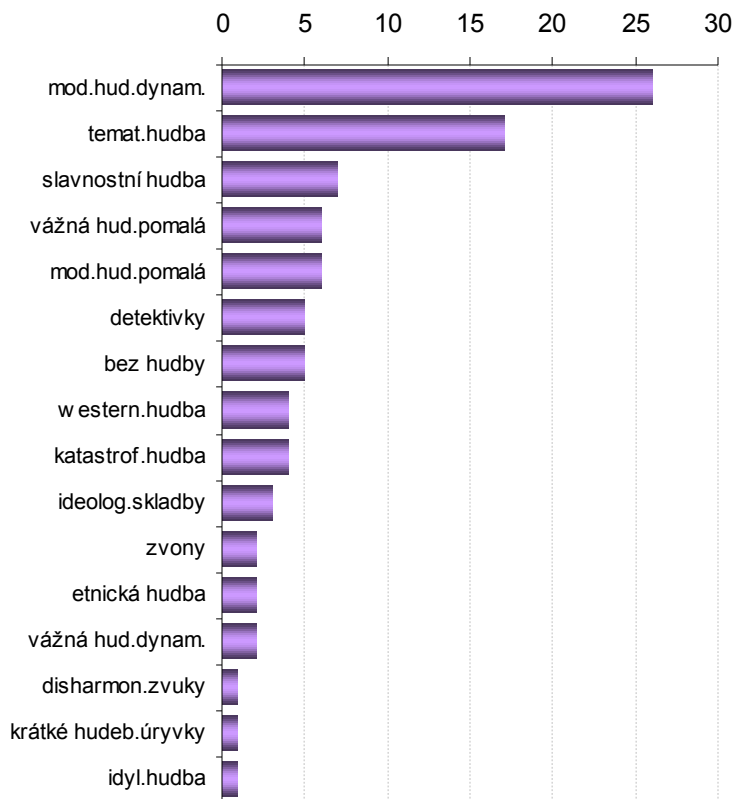
Jmenný seznam nezúčastněných komentátorů

Datum	Komentátor	Příslušnost
2.10.2005	Alexandr Mitrofanov	Právo
2.10.2005	Miroslav Korecký	Týden
2.10.2005	Jindřich Šídlo	MF Dnes
2.10.2005	Vladimír Kučera	komentátor
2.10.2005	Bohumil Pečinka	Reflex
2.10.2005	Pavel Čapek	novinář
2.10.2005	Renata Kalenská	Lidové noviny
9.10.2005	Alexandr Tomský	politolog
9.10.2005	Jiří Pehe	politolog
9.10.2005	Ladislav Vizek	sport.internacionál
9.10.2005	Martin Zvěřina	Lidové noviny
9.10.2005	Petr Svěcený	ČT
16.10.2005	Martin Komárek	MF Dnes
16.10.2005	Alexandr Mitrofanov	Právo
16.10.2005	Sabina Slonková	Hosp. noviny
16.10.2005	Martin Fendrych	Týden
16.10.2005	Petr Šimůnek	Hosp. noviny
16.10.2005	Petr Zahradník	AV ČR
16.10.2005	Rudolf Zahradník	AV ČR
16.10.2005	Tomáš Ježek	ekonom

Datum	Komentátor	Příslušnost
23.10.2005	Miroslav Korecký	Týden
23.10.2005	Jindřich Šídlo	MF Dnes
23.10.2005	Bohumil Doležal	politolog
23.10.2005	Jaroslav Kmenta	MF Dnes
23.10.2005	Jan Novák	publicista
23.10.2005	Liam Donaldson	britský hl. hygienik
23.10.2005	Libor Rouček	Parlament EU
23.10.2005	Christopheher Kelly	armáda USA
23.10.2005	Petr Kratochvíl	Div. Ta Fantastika
23.10.2005	Petr Mach	ekonom
23.10.2005	Radek Bartoníček	MF Dnes
23.10.2005	Gabriel Predoi	Nár. veterin.správa
30.10.2005	Martin Komárek	MF Dnes
30.10.2005	Andrej Halada	Reflex
30.10.2005	Martin Fendrych	Týden
30.10.2005	Dušan Třeštík	historik
30.10.2005	Jiří Vavroň	Právo
30.10.2005	Ivan Štampach	religionista

Pořad Bez obalu prezentoval 16 různých typů doprovodné hudby. Nejvýrazněji byla zastoupena moderní hudba v dynamickém rytmu před tematickou (hudba či text písně se explicitně vztahovaly k popisovanému tématu)

Hudební výrazové prostředky – počet pasáží

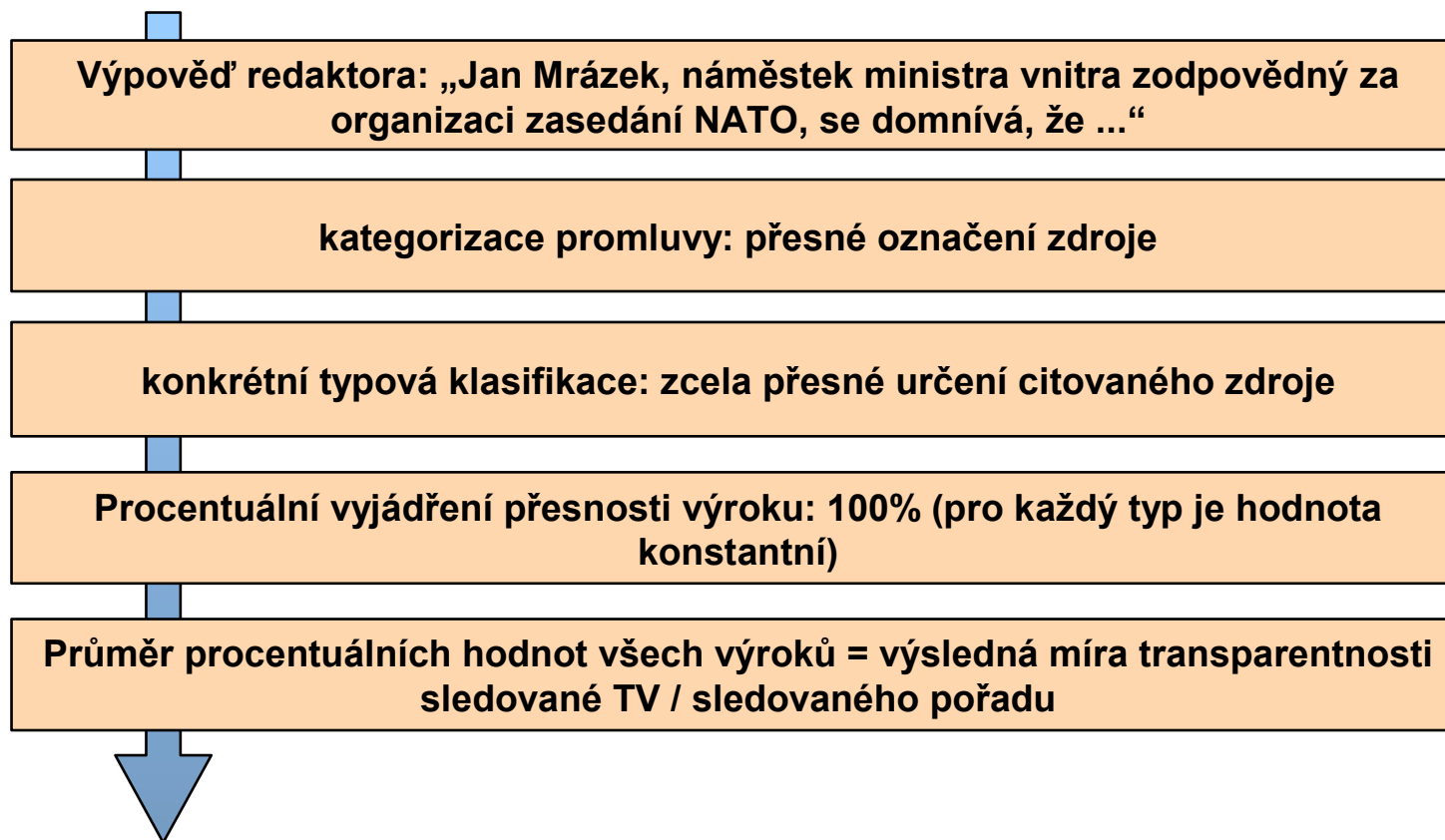


Báze: 95 různých hudebních motivů; Média: Bez obalu; Období: 09 - 10/2005

Poznámka: Do grafu jsou zahrnuty pasáže konkrétní skladby pouze jednou za reportáž, v níž byla použita, i když se její nápěv mohl v průběhu opakovat. Graf tedy popisuje četnost změn hudebních motivů jako podtextu reportáže.

Analýza transparentnosti se zaměřuje na určení míry přesnosti v označování externích zdrojů informací

Transparentnost je klasifikována v průvodním redakčním slovu. Nejsou tedy analyzovány přímé výpovědi osob prezentovaných vizuálně nebo audiálně, které jsou v drtivé většině nerozporné, tj. transparentní.



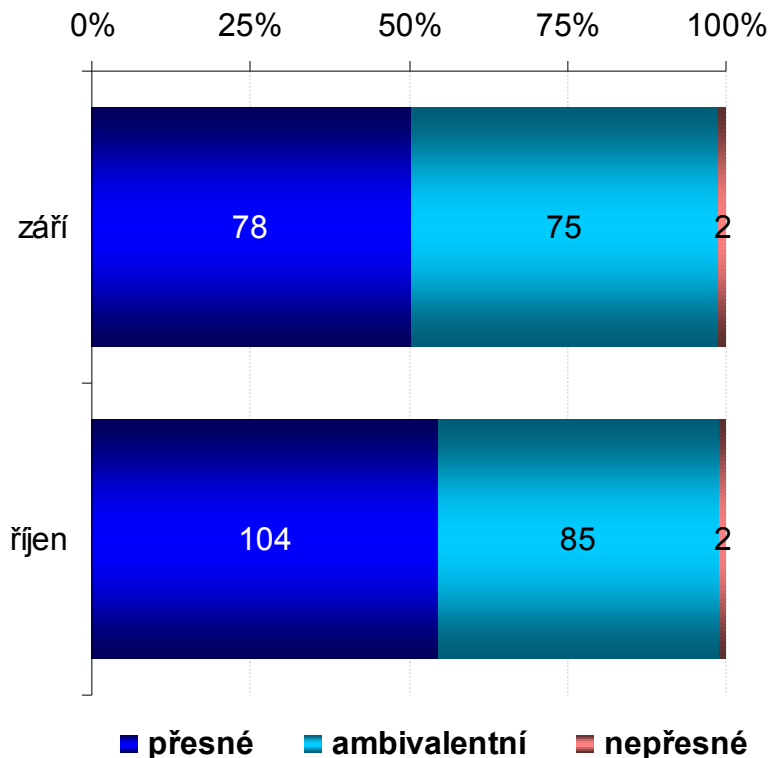
Klasifikace výroků odkazujících na externí zdroje informací

Kategorie	detailní typologie výroků	přesnost v %	Příklady
přesné	zcela přesné určení citovaného zdroje	100%	Typ 1: jméno+kanál přenosu informace (např. médium) +datum zveřejnění+v případě méně známých osobností i funkce: "Václav Havel prohlásil v nedělním rozhovoru pro ČRo1 Radiožurnál..."; Typ 2: jméno+funkce+kontextová informace: "Jan Mrázek, náměstek ministra vnitra zodpovědný za organizaci zasedání NATO, uvedl, že..."
	shoda obecného určení zdroje s obrazem konkrétních zdrojů	100%	zejména v obrazových příspěvcích zpravodajství, např. výpovědi neoznačených lidí v anketě
	obecné určení konkrétního citovaného zdroje	90%	"Podle Stanislava Grosse byl zásah policie adekvátní.", „Jan Mrázek, náměstek ministra vnitra, si nemyslí, že...“; "ekonom Jan Sýkora kritizuje ČNB, že nevyhodnocuje adekvátně hospodářskou situaci..."
	iniciační věty s alespoň dvěma konkrétními následnými zdroji	90%	„Právníci se domnívají, že harmonizace legislativy bude obtížnější...“ (následují výpovědi alespoň dvou konkrétních právníků)
	potvrzená verifikace netransparentního výroku	90%	Respondent potvrzuje pravdivost tvrzení, které bylo převzato z nedostatečně označeného zdroje. Redaktor: „Prý vám není dobře.“ Respondent: „Ano, mám horečku.“
ambivalentní	iniciační věty s jedním konkrétním následným zdrojem	60%	„Podle odborníků novela zákona nepřinese nic dobrého.“ (následuje výpověď jednoho konkrétního odborníka)
	sklon ke zobecnění/přehlednosti	50%	„podle odpůrců není možné takto paušalizovat...“, "ozývají se hlasy napříč politickým spektrem"; „to je vaše verze, druhá strana má samozřejmě jinou verzi, podle které...“; "jiní zase říkají, že cena práce je u nás nízká...“; "v médiích se objevila informace..."; „podle průzkumů veřejného mínění...“
	specializované skupiny autorů	50%	označení specializované skupiny autorů, ale žádný konkrétní představitel. "Podle právníků..."; „Ekonomové se na počínání ČNB dívají s rozpaky.“; „Mediální odborníci zase říkají, že Super byl naladěný pro ODS“
	neurčený zdroj konkrétní výpovědi	50%	„ráno jsem viděl v jedněch novinách fotografii...“; „mám tady takový materiál a v něm se praví, že...“
nepřesné	nespecifikovaný zdroj informací	0%	„prý“, „údajně“, „proslychá se“, „prosakuji informace“, „v kuloárech se šušká“, „mluví se o tom“; „občas bývá slyšet“
	nepotvrzená verifikace netransparentního výroku	0%	Respondent odmítá pravdivost tvrzení, které bylo převzato z neoznačeného zdroje. Redaktor: „Prý si necháváte říkat E.T.“ Respondent: „To jste slyšel kde? Nic takového.“
(neklasifikováno)	utajený zdroj informací	(neklasifikováno)	"Zdroj, který si nepřál být jmenován", "z dobře informovaných zdrojů" atp.

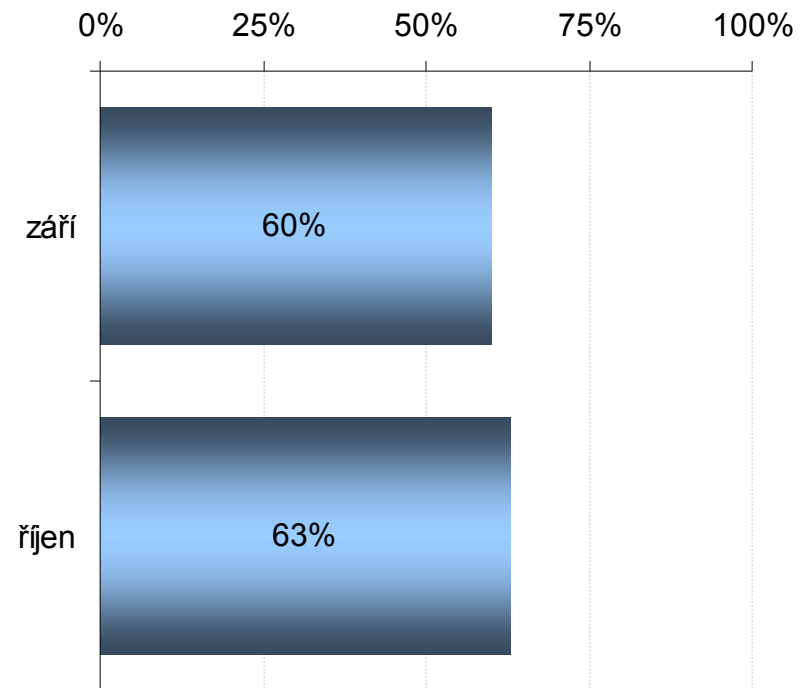
Poznámka: přesnost v procentech je pouze pomocnou statistickou veličinou, sloužící k základnímu srovnání pořadů a TV.

Míra přesnosti v práci s externími zdroji informací zůstala v meziměsíčním srovnání, i přes mírné říjnové zlepšení, obdobná (60, resp. 63%). 4x uvedl reportér nedostatečně konkrétně zdroj svého tvrzení

Transparentnost zdrojů – meziměsíční srovnání



Transparentnost zdrojů – míra přesnosti odkazů



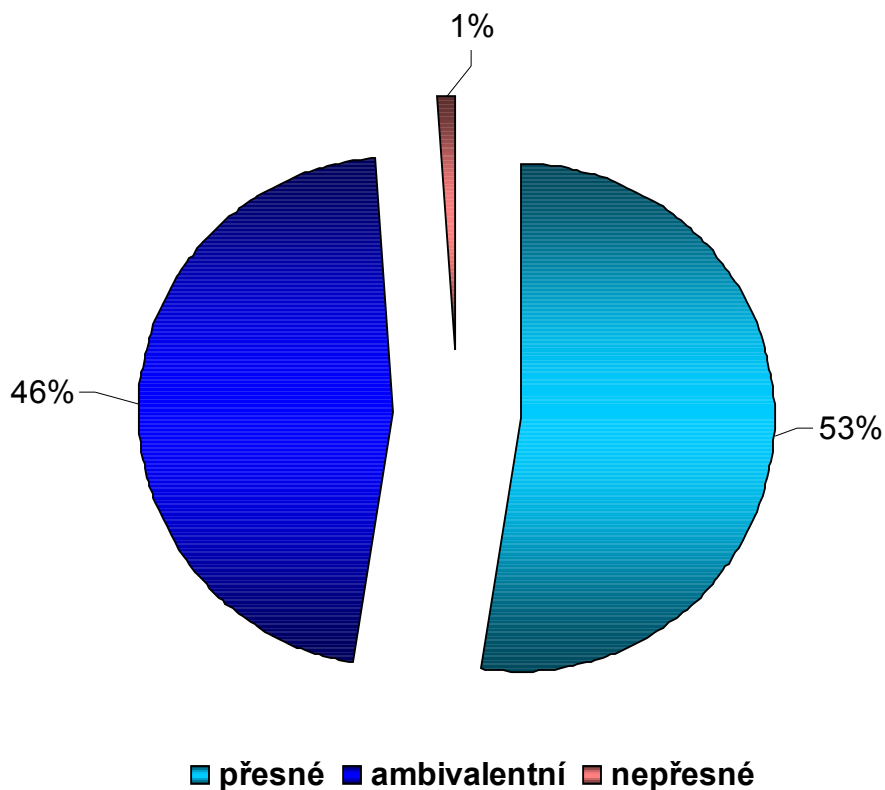
Báze: 360 výroků redaktorů, které odkazovaly na externí zdroje informací; Média: Bez obalu; Období: 09 – 10/2005

Levý graf: čísla reprezentují počet jednotlivých výroků v průvodním slovu autora reportáže, které přinášejí informace z externích zdrojů. Legenda uvádí, jak přesné bylo označení zdroje.

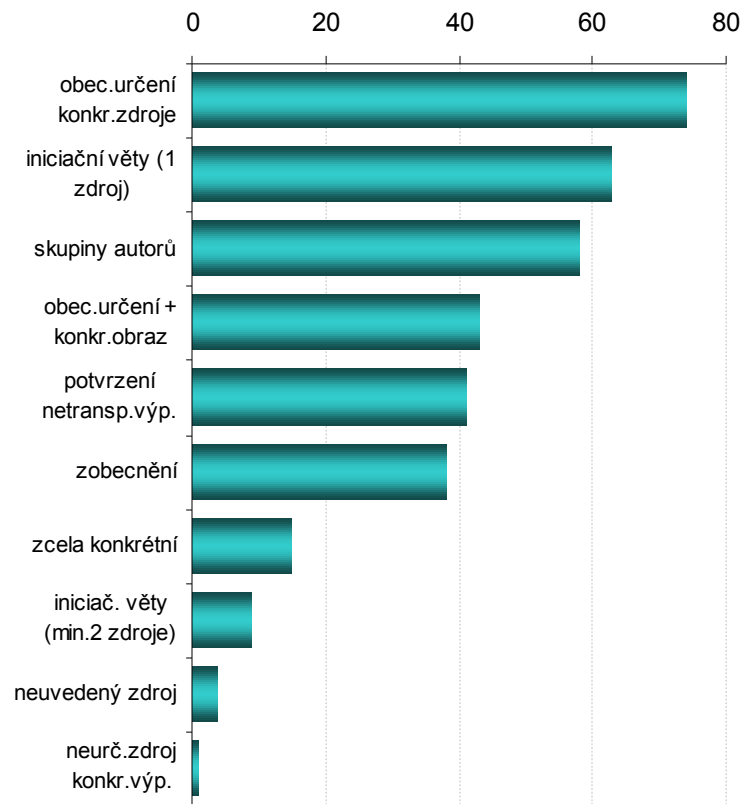
Pravý graf: Každému typu výpovědi s odkazem na zdroje informací je přisouzeno pevné procentuální číslo vyjadřující míru přesnosti v označení zdroje. Graf prezentuje průměr hodnot všech klasifikovaných výroků.

V 53% odkazoval reportér přesně na externí zdroje informací. 1% jeho promluv bylo z hlediska tohoto faktoru nekorektní

Transparentnost zdrojů – srovnání pořadů



Transparentnost zdrojů – míra přesnosti odkazů



Báze: 360 výroků redaktorů, které odkazovaly na externí zdroje informací; Média: Bez obalu; Období: 09 – 10/2005

Vybrané případy nekorektního odkazování na externí zdroje informací

Podezření z korupce při privatizaci Unipetrolu, 11. září: Reportér spekuluje o možném zájmu Setuzy o privatizaci Unipetrolu a spolupráci Setuzy s lobbistou Jackem Spyrou: "Setuza je také největším tuzemským konkurentem Babišova Agrofertu, její šéfové ovšem jakékoliv angažmá vylučují a údajně se tento týden sešli s Andrejem Babišem v luxusním pražském hotelu Hilton, aby uzavřeli příměří. Připomíná to tak trochu italské mafiánské filmy? Kdepak, to je realita české politiky a ekonomiky." Reportér dostatečně přesně nedokládá původ svého tvrzení o schůzce mezi vedením Setuzy a A. Babišem.

Život uprchlého Radovana Krejčíře na Seychelech, 25. září: "Policisty prý ke Krejčířovi dovedli jeho dva labradoři, které si nechal poslat z Česka."

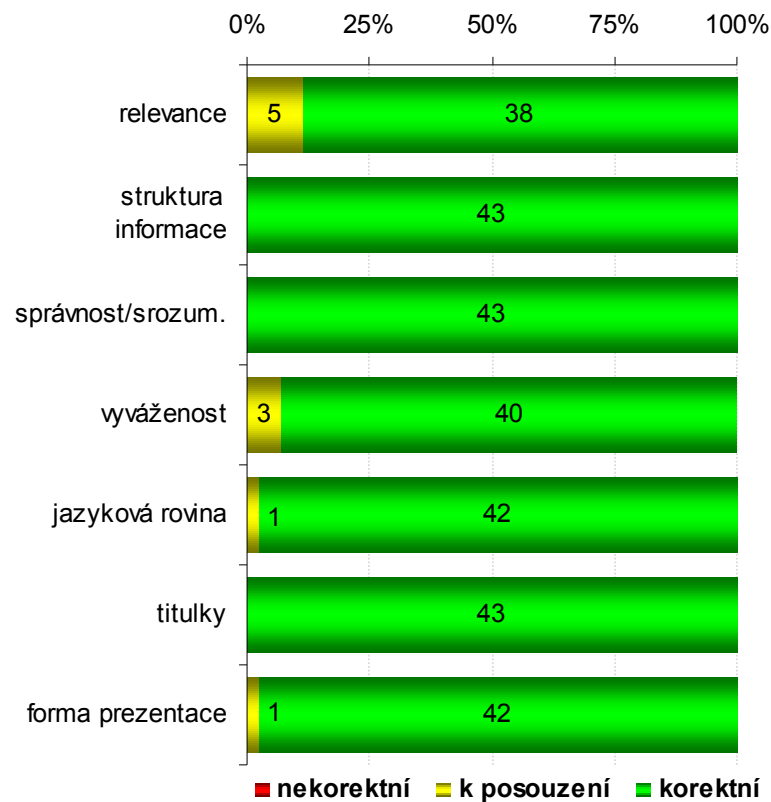
Strukturovaná analýza srozumitelnosti

Všechny reportáže jsou detailně analyzovány na základě těchto aspektů:

Aspekty srozumitelnosti	Popis
relevance témat, mluvčích	byly všechny obsahové aspekty/všichni mluvčí dostatečně relevantní? Měly některé pasáže sníženou relevanci? Analýza vztahu jednotlivých mluvčích k obsahu
struktura informace	Je informace vystavěna natolik přehledně a komplexně, aby nesnižovala možnost plnohodnotného pochopení a uspokojivé orientace v problematice?
faktická správnost-přesnost-konkrétnost	logické, faktické chyby, nedostatky v informacích, lexikální nedostatky (např. přítomnost obecně nerozšířených cizích slov bez užití českého ekvivalentu)
vyváženost informací-kontext	je skutečnost, o níž příspěvek informuje, dostatečně vyváženě pokryta? Jsou-li například popisovány dvě strany sporu, dostávají v prezentaci vyvážený prostor?
jazyková rovina	adekvátnost využití výrazových prostředků, analýza syntaktického a lexikálního jazykového plánu, stylistická analýza
užití titulků	je distribuce titulků adekvátní? Objevují se v nich chyby? Identifikují titulky s dostatečnou přesností mluvčího?
forma prezentace	soulad obrazu se zvukem, korektnost střihu, přítomnost grafických schémát v textu, jejich srozumitelnost, soulad obsahu s mluveným slovem, korektnost animací, lay-out

Nejčastější chybou tvůrců byly nedostatky v relevanci mluvčích a nevyváženost jejich prezentace

Bez obalu – jednotlivé aspekty srozumitelnosti



Báze: 43 reportáží; Média: Bez obalu; Období: 09 - 10/2005

Vybrané případy korektní vyváženosti při prezentaci jednotlivých subjektů v reportážích

Výměna na postu předsedy KSČM. M. Grebeníčka střídá pragmatik V. Filip, 18. září: Hlavní subjekt reportáže Miroslav Grebeníček je v rámci reportáže popisován reportérem i komentátory jak v negativním, tak i pozitivním kontextu. Hledisko vyváženosti je v tomto případě dodrženo a divákovi je umožněno nahlédnout osobu odcházejícího předsedy KSČM jak z hlediska pozitivních, tak i negativních kroků, které jeho kariéru doprovázely. Pozitivní reference: 1) M. Grebeníček pomohl komunistické straně, která byla po 17. listopadu 1989 na konci své historické úlohy, aby se etablovala jako stabilní parlamentní strana (reportér + V. Kučera); 2) M. Grebeníček byl silným a respektovaným politikem, který se stal symbolem zejména skálních komunistů (J. Pehe); 3) Dokázal jako jediný z lídrů politických stran vyjít vstříc nespokojenosti veřejnosti s vládnoucím establishmentem, neustoupil v tomto aspektu ze své pozice, a získal si tak řadu příznivců (reportér); 4) M. Grebeníček byl obratným politikem a pragmatikem, který i přes své ideologické vymezení dokázal v případě potřeby dojít ke kompromisu s politiky všech stran. (reportér)

Negativní reference: 1) M. Grebeníček byl typický arogantním chováním, slovníkem i gesty ve stylu "komunistického aparátčíka" (reportér); 2) Byl překážkou pro dlouhodobou a otevřenou spolupráci KSČM s ostatními politickými stranami (reportér + J. Šídlo); 3) Jeho rezignace byla oproti předpokladům přijata členy KSČM chladně a nikdo ho oproti očekávání nepřemlouval k návratu (reportér); 4) M. Grebeníček nebyl demokratickým politikem ("demokracie mu k srdci nepřišla") a "v lidech probouzel spíše jejich horší stránky". (reportér)

Hodnocení činnosti premiéra Jiřího Paroubka, 4. září: Hlavní subjekt reportáže Jiří Paroubek je reportérem a komentátory hodnocen v průběhu reportáže vyváženě jak v kontextu pozitivních, tak i negativních skutečností. Hledisko vyváženosti je v rámci reportáže dodrženo a divák má možnost nahlédnout příznivé i nepříznivé jevy, které s premiérem souvisí:

Pozitivní hodnocení: 1) A. Mitrofanov pozitivně reflektuje vstřícnost Jiřího Paroubka vůči médiím. 2) Reportér příznivě hodnotí premiérovu snahu po vlastním zdokonalování, objeví-li sám u sebe chyby nebo nedostatky při neočekávaných událostech. 3) Reportér pozitivně zmiňuje premiérovu aktivitu v komentování událostí a výraznou publikační činnost.

Negativní hodnocení 1) Miroslav Korecký negativně reflektuje premiérovu ješitnost a tendenci bránit se proti sebemenší kritice. 2) Reportér ironicky hledá analogie s Broukem Pytlíkem, kterým byl premiér nazván v Lidových novinách, a celkové vyznění reportérovou interpretace je negativní:

"Něco však na premiérově podobnosti s populární figurkou ze Sekorova dětského románu je. Stejně jako brouk Pytlík rozumí všemu, do všeho proto také mluví, ale ovšem, když se něco pokazí, tak za nic nemůže." Jeho komentář ve stejném stylu doplňuje politolog Bohumil Doležal ("..technický styl politiky pana Paroubka je v podstatě pytlíkování, což s broukem Pytlíkem souvisí jenom lingvisticky, ale souvisí. On dovede prostě v dané situaci zvolit takovou variantu, která na co nejmíň stranách narazí a přitom mu taky vždycky něco malinko pozitivního přinese."). 3) Negativně zabarvená reportérová rekapitulace procesu hledání nového ministra kultury: "Paroubek rozehrává celonárodní reality show pod názvem "Hledá se nový ministr". Ve Strakově akademii přijímá delegace umělců a poslední dny před jmenováním spíše připomínají finále nějakého televizního pořadu."

Případy nekorektní vyváženosti a relevance mluvčích v reportážích

Možná korupce při privatizaci Unipetrolu, 4. září: Relevance mluvčích: V reportáži byl představen v negativním kontextu Alexandr Babiš. Bylo poukázáno na jeho možnou pomoc při privatizaci Unipetrolu do rukou PKN Orlen a úplatky, které mohly celý privatizační proces provázet. Subjektu však nebyl dán prostor, aby tyto spekulace vyvrátil. Nebylo tlumočeno ani jeho stanovisko či reprodukováno ze záznamu tak, jako tomu bylo v případě dalších podezřelých z pochybných transakcí: Stanislava Grosse a Zdeňka Doležela.

Podezření z korupce při privatizaci Unipetrolu, 11. září: Relevance mluvčích, Vyváženost: V průběhu celé reportáže je za své konání při privatizaci Unipetrolu negativně hodnocen Alexandr Babiš a Stanislav Gross. Ani jeden z nich však nedostane v jejím průběhu prostor, aby své jednání obhájil. Zatímco oprávněnost negativního hodnocení v případě bývalého šéfa kabinetu předsedy vlády Zdeňka Doležela je možné explicitně doložit záběry TV NOVA, na nichž žádá o úplatek, v případě S. Grosse a A. Babiše se žádný materiál, který by tento závěr umožnil neobjevuje. Zveřejněná tvrzení o propojení A. Babiše a S. Grosse, která vedla k zvýhodnění firmy PKN Orlen při privatizaci Unipetrolu, a z nichž profitoval formou úplatku A. Babiš i S. Gross, se posouvají do spekulativní roviny založené pouze na tvrzeních osob v kauze také zainteresovaných (Z. Doležel, J. Spyra). Reportáž z tohoto hlediska porušuje kritérium vyváženosti, když je poskytnut prostor pro vyjádření pouze jedné straně sporu, zatímco druhá strana prostor nedostane, čímž může v očích diváka dojít k nežádoucímu zkreslení.

Výsledky parlamentních voleb v Německu a jejich přesah do české politiky, 25. září: Relevance mluvčích, vyváženost: V reportáži jsou v negativním světle reflektovány dva subjekty: ODS a premiér Jiří Paroubek. Ani jeden z nich však nedostane prostor, aby mohl na kritiku reagovat:

1) Jiří Paroubek je zpočátku dáván do paralely s G. Schroderem, jemuž se podařilo těsně před volbami stáhnout vysoký náskok koalice CDU/CSU. Reportér klade komentátorům otázku, zda je podobný vývoj možný v předvolebním období v České republice mezi ODS a ČSSD (personifikované v osobě Jiřího Paroubka podobně jako SPD je spojována s G. Schroderem). Všichni tři komentátoři hodnotí šance J. Paroubka vyrovnat se G. Schroderovi negativně. W. Buchert tvrdí, že J. Paroubkovi se něco podobného nemůže podařit, jestliže mu k tomu ODS výrazně nepříspěje. M. Komárek sleduje politický vývoj G. Schrodera a nachází vlastnosti, které J. Paroubkovi naprosto chybí, především jeho schopnost ovlivnit masu zejména nerozhodnutých, původně apolitických voličů. B. Doležal tvrdí, že J. Paroubek se bude snažit G. Schrodera pouze napodobovat. Prostor pro vyjádření nedostává žádná třetí strana z opačného názorového pólu, případně samotný J. Paroubek, aby se mohl ke kritice vyjádřit a své konání obhájit.

2) ODS je srovnávána s CDU/CSU, k podobnosti s níž se původně sama hlásila, ale po jejím nepřesvědčivém volebním výsledku začali zástupci ODS tvrdit, že jsou jiní a působí ve specifických českých podmínkách. Reportér tvrdí, že CDU/CSU neuspěla podle očekávání ve volbách proto, že se lidé báli reforem a podobný problém předvídá u ODS v souvislosti s jejím konceptem rovné daně. Nikdo ze zástupců ODS nedostává prostor pro vyjádření a obhájení principu rovné daně, v němž by ukázal, že tato koncepce nemusí být důvodem pro odliv voličů. Reportér se pouští do ničím nepodložené spekulace a kritiky rovné daně, přičemž autorům tohoto konceptu nedává prostor, aby se k dané problematice vyjádřili.

Případy nekorektní vyváženosti a relevance mluvčích v reportážích

Smrt pronásledovatele nacistických pohlavárů Simona Wiesenthala, 25. září: Relevance mluvčích: V souvislosti s úmrtím Simona Wiesenthala je kritizována jak reportérem, tak třetí osobou (Jan Weiner) Policie ČR, jež nezasáhla proti neonacistům na jejich srazu v jižních Čechách, kteří skandovali jména nacistických zločinců a které S. Wiesenthal pronásledoval a toužil potrestat. Jan Weiner: "To je hrozný, že policejní sbor se dívá klidně na schůzku těchto lidí... Jejich hesla říkají "Židi a Cikáni do plynu." Já jsem je slyšel a to, že nezasáhli je nejenom chyba, ale je to lenost srdce a nedostatek schopnosti myslet a hlavně, nemít tu cestu od mozku k srdci... víte, což zřejmě nikdy neměli a nebyli nikdy k tomu vychováni." Nikdo ze zástupců Policie ČR nedostal prostor, aby svůj postoj a nečinnost obhájil. Případně nabídl řešení, proč nebyl podle policie důvod proti extrémistům zasahovat.

Odchod M. Grebeníček a následně S. Grosse z čela svých politických stran, 25. září: Forma prezentace: Reportér používá expresivní hodnocení M. Grebeníčka a S. Grosse, které hraničí s vulgárním urážením: "Abychom se vrátili k padajícím švestkám. Zatímco Grebeníček je švestkou pěkně zralou a místy i trochu nahnilou, takže by se na stromě tak jako tak dlouho neudržel, Grosse je švestkou spadlou svým způsobem předčasně, nedozrálou a nepoživatelnou. Asi kvůli červivosti. Anebo? Jak už to u švestek bývá, to zavinila šárka?" Při poslední větě zároveň souběžně běží záběr na manželku Stanislava Grosse Šárku, která přichází na společenskou akci. Analogický soulad mluveného slova poukazujícího na chorobu (š(Š)árku) napadající švestky (S.Grosse) se záběrem Šárky Grosseové může působit urážlivě.

Vztah premiéra Jiřího Paroubka k médiím, 30. října: Vyváženost: Komentátor A. Halada upozorňuje na rozdíl mezi sociologickým výzkumem a anketami diváků při televizních debatách a podivuje se nad tím, že premiér oba typy hlasování směšuje a tvrdí: "...pokud k tomu takto premiér nepřistupuje a jestliže se nad tím tolik rozčiluje, tak to svědčí o jeho snížené inteligenci. Nebo nevím, jak si to jinak vysvětlit." Negativně hodnotí vztah J. Paroubka k médiím i reportér, když interpretuje jeho chování: "Mediím rozumím a umím to s nimi, a když jim náhodou nerozumím nebo se mi něco nepovede, tak na média umím aspoň zadupat, jako by říkal premiér Paroubek..." Reportér poukazuje na regulační snahy J. Paroubka v projevu médií předložením nového tiskového zákona a svou úvahu o jeho aktivitách uzavírá slovy: "...To vše je součástí taktiky, na jejímž konci je vysněný ideál: média zobající premiérovi z ruky. A to včetně svých čtenářů a diváků. Vítejte v krásném Paroubkově světě." Divák může díky těmto spekulacím dojít k závěru, že premiér se snaží omezovat svobodu médií a vytvořit sdělovací prostředky, která pouze reprodukují pro něj příznivá fakta.

Případy nekorektní vyváženosti a relevance mluvčích v reportážích

Personální politika J. Paroubka při hledání lídrů na kandidátku ČSSD a ministrů do vlády, 23. října: Relevance mluvčích, vyváženost:

1) Reportér negativně hodnotí personální politiku J. Paroubka, který podle jeho interpretace pochopil, že ČSSD se z hlediska nabídky osobností vyčerpala, a proto nabízí místa ve vládě a na kandidátkách nestranickým odborníkům: "Také pro zájemce o politickou kariéru má J. Paroubek v rukávu spoustu pěkných míst na kandidátkách, a kdo do politiky nechce, toho Paroubek nenutí. Aspoň může tvrdit, že má v týmu nezávislé odborníky." Nicméně premiér, ani žádný jiný zástupce vlády či ČSSD nedostává prostor proto, aby tuto personální politiku obhájil a vysvětlit kroky, které ho k tomuto postupu vedly. Premiér a ČSSD jako celek je zároveň v oblasti své personální politiky hodnocena negativně žurnalistou časopisu Týden M. Koreckým.

2) Reportér dává do analogie M. Jahna, který se rozhodl nekandidovat za ČSSD v parlamentních volbách v Praze, s dalším potenciálním lídrem sociální demokracie pro volby do Poslanecké sněmovny P. Teličkou: "Podobného typu měla být i Jahnova náhrada, bývalý český eurokomisař Pavel Telička." Bývalého eurokomisaře negativně hodnotí komentátor B. Doležal: "Pan Telička se od pana místopředsedy Jahna liší tím, že pan Jahn dal najevo určitou poměrně výraznou koncepci, kdežto pan Telička je taková prázdná nádoba, do níž mohou zklamání voliči, kterých je většina tady u nás, vkládat své naděje." Subjekt, který je prezentován v explicitně negativním světle jako "prázdná nádoba", nedostává prostor, aby se k danému hodnocení a své dosavadní politické činnosti vyjádřil.

Činnost premiéra Paroubka (výměna ministryně zdravotnictví, personální politika, zákoník práce), 16. října: Vyváženost: 1) Reportér, (0:00:01): "Premiér tento týden opět ukázal, že mu vyhovuje pověst politického buldozeru, který bagruje kolem sebe, nalevo i napravo, na nic nebere ohled a mnohdy vybagruje i vlastní slova, aniž by ho to ovšem nějak zvlášť bolelo." 2) M. Komárek: "To jsou v podstatě veletoce a veletoce u tělnatého člověka jsou vždy v podstatě směšné... Unipetrol: Nejdříve chce lidovce doslova defenestrovat, vyhnat z vlády za to, že chtějí komisi pro vyšetření kauzy Unipetrol. Později ji mírně-týmírně schválí. Zákoník práce: Nejprve chce lidovce prakticky vykastrovat za to, že chtějí změny v Zákoníku práce v souladu s Ústavou. Později odpoledne téhož dne mu Škromach řekne, že to nejde, a Paroubek se vrátí ke své původní tezi, že bude o zákoníku práce hlasovat buď s Marťany nebo komunisty. Koneckonců rudé jsou obě dvě strany, tak nevím, s kým to bude. Milada Emmerová: Před 14 dny jí J. Paroubek vysloví plnou důvěru. Nyní jí doslova ze dne na den vyhodí. To jsou všechno de facto neúspěchy premiéra, a to je třeba vidět." 3) Kritika M. Fendrycha za výměnu ministryně zdravotnictví. 4) Reportér, (0:02:48): "Hledání nového ministra je Paroubkova oblíbená činnost, kterou si vyzkoušel už v létě. Premiér spojuje zdánlivě nespojitelné. Rozhoduje se rázně a rychle, na nikoho moc nedá, a přitom jakoby ochotně naslouchá dobře míněným radám. Diváky svých eskapád do poslední chvíle napíná, a tak ještě ve čtvrtek říká, že má dva kandidáty, v pátek to jsou již tři, ale jediným potvrzeným je David Rath." 5) Reportér, (0:03:50): "Lovit mimo vlny ČSSD Paroubek umí. A zdá se, že je to i dobrá metoda, protože v kalných a vnitřními krizemi vydrancovaných vodách ČSSD již mnoho velkých ryb neplave. Premiér přitom nežádá mnoho, vlastně jen loajalitu. A ani ne tak ke straně, jako k němu samotnému." 6) Reportér, (0:07:25): "S blížícími se volbami bude česká politika nabírat grády a my se jistě můžeme těšit na nové a nové Paroubkoviny. Nenechte si proto prosím ujít další vydání pořadu Bez obalu." Premiér J. Paroubek je v průběhu celé reportáže prezentován v negativním světle, přesto nedostane prostor, aby své jednání obhájil. Komentátoři jeho činů ho navíc hodnotí pouze v negativním světle a prezentace premiéra je tak nevyváženě nepříznivá.

Slovníček pojmů 1/2

Báze

počet promluv/výpovědí/příspěvků/médií/sledovaných aspektů, které byly zahrnuty do analýzy. Číslo v bázi se nemusí shodovat se součtem hodnot uvedených v grafu, graf může prezentovat pouze nejvýznamnější výsledky.

Explicitní stanovisko redakce

Publicistika poskytuje i samotné redakci prostor pro vyjádření vlastního stanoviska vůči hlavním subjektům. Jako hodnotící stanovisko je chápáno **explicitní** vyjádření hodnocení (volbou příznakového lexika, jednoznačného odsudku, nebo naopak sympatií apod.).

Forma

stylová forma příspěvku; u publicistiky kódována převážně „reportáž“, širší formální škálu představuje pouze pořad Černá bílá (ČT)

Hlavní téma

téma, kterého se týkala převážná část příspěvku

Hlavní subjekt aktér příspěvku, jehož chování nebo jednání je popisováno, případně hodnoceno ze strany redakce nebo třetích stran (viz Třetí strany). Jako hlavní subjekt může být kódováno i téma (např. BSE).

Hodnocení hl. subjektu třetími stranami Pokud třetí strany komentují jednání hlavního subjektu, jaké je převažující stanovisko všech jejich členů? Hodnocení představuje i souhlas nebo odmítnutí.

Kódování, kódovací kniha

standardizovaný postup získávání informací. Metodika je jednoznačně definovaná tzv. Kódovací knihou. Pro jednotlivé klienty je možné vytvářet odlišnou metodiku v závislosti na sledovaných cílech spolupráce.

Média

publicistické pořady - kódovány jsou pouze reportáže, moderace před příspěvkem ani po jejich odeznění se nesledují (tedy ani případné hodnocení).

Období

časové období, které bylo analyzováno, resp. ve kterém vyšla sledovaná média

Obsahová analýza

systematické shrnutí obsahu a formy zpravodajství a publicistiky pomocí předem definované klasifikace (viz Kódovací kniha). Příspěvky nejsou interpretovány subjektivně, ale kódovány kontrolovatelným způsobem dle předem dané metodiky (viz Kódovací kniha).

Prostor pro vyjádření Poskytl redakce hlavnímu subjektu dostatečný prostor pro vyjádření? Dostatečnost netkví v časové rozloze výpovědí hlavního subjektu, ale především ve zjištění, zda dostal možnost vyjádřit se ke všem klíčovým aspektům, v jejichž souvislosti byl zmiňován.

Slovníček pojmů 2/2

Příznakovost

Publicistické pořady umožňují širokou variabilitu ztvárnění příspěvků o konkrétních tématech, příznakovost určuje intenzitu využití výrazových prostředků (viz Výrazové prostředky) na ploše příspěvku. Příznakovost je jedním z implicitních prostředků, jak může dát redakce najevo své stanovisko k představeným subjektům, popř. tématům. Zvýšená míra příznakovosti signalizuje přítomnost faktorů, které mohou mít vliv na diváckou interpretaci.

Relevance

V jakém vztahu jsou jednotlivé třetí strany k hlavnímu subjektu/tématu příspěvku? Adekvátní volba třetích stran může rozhodovat o úrovni práce redaktora.

Tematická kategorie

Jednotlivé konkrétní tematické aspekty jsou slučovány do skupin podle obsahové příbuznosti. Do kategorie Společnost tak například patří jak převody bytů, tak pořádání dětských táborů nebo portréty zajímavých lidí.

Transparentnost

Analýza transparentnosti klasifikuje, zda jsou přesně označeny zdroje, ze kterých byly převzaty informace. V případě že nikoli, důvěryhodnost obsahu příspěvku je nižší. Netransparentnost může být v některých případech způsobena řadou vnějších, okolnostních faktorů (tzv. **funkční** netransparentnost), její závažnost je nižší. V případě, že užití netransparentnosti není vysvětlitelné (např. subjekt si nepřál být jmenován), nebo se dotýká závažných skutečností (obvinění apod.), hovoříme o netransparentnosti **faktické**. Její závažnost je vysoká.